

СТАНОВИЩЕ**от доц. маг. фарм. Калин Валентинов Иванов, дф****Катедра "Фармакогнозия и фармацевтична химия"****Фармацевтичен факултет, Медицински университет - Пловдив**

За дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'ДОКТОР' в професионално направление 7.3 „Фармация“, докторска програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“.

Автор: ас. маг. фарм. Кристина Юлианова Ставракева

Форма на докторантурата: редовна

Катедра: Фармакология, токсикология и фармакотерапия

Тема: Проучване на биологични ефекти на метанолов екстракт от *Micromeria frivaldszkyana* (Degen) Velen. (*Lamiaceae*)

Научни ръководители: доц. маг. фарм. Елисавета Апостолова, дм, Катедра "Фармакология, токсикология и фармакотерапия", и проф. д-р Анелия Биволарска, дб, Катедра "Медицинска биохимия" при Фармацевтичен факултет, МУ - Пловдив

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на електронен носител е в съответствие с чл.70 (1) от I. Раздел. Придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“ и научна степен „ДОКТОР НА НАУКИТЕ“ в МУ-Пловдив; Правилник на МУ-Пловдив от 28.01.2021 г. и включва следните документи:

–Заявление до Ректора на МУ-Пловдив за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд

–автобиография в европейски формат с подпис на докторанта

–нотариално заверено копие от диплома за висше образование

–заповеди за зачисляване в докторантура; за отчисляване с право на защита

–заповед за провеждане на изпит от индивидуалния план и съответен протокол за издържан изпит или докторантски минимум по специалността

–протокол от катедрен съвет за предварително обсъждане на дисертационния труд и взетите решения за разкриване на процедура и за състав на научно жури

–дисертационен труд

–автореферат

–списък на научните публикации по темата на дисертацията

–копия на научните публикации

–списък на участията в научни форуми

–декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи

–други документи, свързани с хода на процедурата.

Докторантът е приложил 3 публикации.

Бележки и коментар по документите:

Асистент маг. фарм. Кристина Юлианова Ставракева завършва специалност Фармация в МУ-Пловдив през 2022 г. През януари 2025 г. започва работа като асистент в МУ-Пловдив. Работила е като магистър фармацевт в аптека. Владее свободно английски език. Асистент маг. фарм. Ставракева има интереси в областта на фармакологията, токсикологията и фармакотерапията. Преподава по дисциплините Фармакология и Фармакотерапия на български език. Участва във вътреуниверситетски проект. Преминала е обучение за работа с платформа Body interact за демонстрация на клинични случаи.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд “Проучване на биологични ефекти на метанолов екстракт от *Micromeria frivaldszkyana* (Degen) Velen. (*Lamiaceae*)” е посветен на откриване и охарактеризиране на вторични растителни метаболити и определяне на тяхната биологична активност. Посоченият растителен вид е ендемичен за България и до момента не са публикувани подробни данни за неговия състав. Определянето на биологично активните молекули в него и потенциалния им фармакологичен ефект правят темата дисертабилна и значима.

3. Познаване на проблема

Докторантката демонстрира висока информираност и компетентност по темата, което води до ясно формулиране на целта и задачите на собствените проучвания, притежава задълбочени теоретични познания и професионални умения по научната тематика и специалност.

4. Методика на изследването

Разнообразието в използваните методики, които са умело съчетани, позволява постигане на поставените цели и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд. Сред методиките са HPLC MS, GC MS, *in vivo* изследвания с лабораторни животни, експериментални постановки за проучване на фармакологични ефекти и др.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е с обем от 132 страници, структуриран и изпълнен според утвърдените от МУ-Пловдив стандарти и изисквания, като последователно след литературния обзор се преминава през цел и задачи, материали и методи, резултати и дискусия. Направена е характеристика на рода *Micromeria*, сем. *Lamiaceae*. Описано е приложението на растението в традиционната медицина. Разгледан е познатия към момента състав, антиоксидантни свойства и методите за определянето им. Представени са методите за изследване на аналгетичен ефект, възпаление, когнитивни функции и моделите за хепатотоксичност.

Основните приноси са:

Приноси с научно-теоретично значение:

1. За пръв път е изследвана остра токсичност на метанолов екстракт от *M. frivaldszkyana* след перорално приложение при плъхове.

2. За пръв път е проведен пълен метаболомен анализ на метанолов екстракт от *M. frivaldszkyana*, който разкрива високото съдържание на фенолни киселини и флавоноиди, потенциално отговорни за наблюдаваните биологични активности.

Приноси с научно-приложно значение:

1. За пръв път е установен потенциален хепатопротективен ефект на метанолов екстракт от *M. frivaldszkyana* при модели на чернодробна токсичност при плъхове.

2. За пръв път е установен противовъзпалителен ефект на екстракт от *M. frivaldszkyana* при модел на възпаление на задна лапа на гризач.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантката е представила 3 научни публикации свързани с дисертационния труд, една от които е с импакт фактор.

*Общ брой точки на докторанта по група показатели $\Gamma = 40,8$.

Минималният брой изисквани точки по група показатели Γ за придобиване на научна степен „Доктор“ в област 7. Здравеопазване и спорт, съгласно ЗРАСРБ, е 30.

Докторантката е представила своите резултати в 3 научни форума, 2 от които са международни.

Убеден съм в личното участие на докторанта в разработения дисертационен труд, както и, че формулираните приноси и получени резултати, са нейна лична заслуга.

7. Автореферат

Авторефератът отразява най-важните и критични моменти от дисертационния труд, идеи, изводи и обобщения от направените проучвания. Направен е според изискванията и стандартите на МУ-Пловдив и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Пловдив. Представените материали и дисертационни резултати съответстват на специфичните изисквания, приети в Правилника на МУ – Пловдив за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката ас. маг. фарм. Кристина Юлианова Ставракева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия), като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’* на ас. маг. фарм. Кристина Юлианова Ставракева в докторска програма по Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия).

13.03.2025 г.

Изготвил становището: Заличено на основание Чл.5 §1, 6."В" Регламент (ЕС)2016/679

Доц. маг. фарм. Калин Иванов, дф